

102583

Stalin kjøpte Litauen av Hitler

Stalin betalte Hitler for retten til å erobre Litauen, viser hittil ukjente dokumenter offentliggjort i Moskva.

Fredag 30. oktober 1992

Aftenpostens korrespondent:
HALVOR TJØNN

Moskva.
Alle dokumenter vedrørende ikke-angrepsavtalen mellom Josef Stalin og Adolf Hitler sensommeren 1939 er nå of-

fentliggjort. Det skjedde i Moskva i går da den russiske general og historiker Dmitrij Volkogonov viste dokumentene frem for et større presseoppbud.

Hovedtrekkene i avtalen er forlengst kjent, ikke minst tyske dokumenter som ble offentliggjort etter den annen verdenskrig. Men i mange år etter krigen fortsatte Moskva hardnakket å benekte at det skulle ha eksistert noe hemmelig tillegg til avtalen der Hitler og Stalin delte Øst-Europa mellom seg. Etter at man for noen år siden motvillig innrømmet at en slik hemmelig avtale fantes, gikk man over til å hevde at disse papirene var forsvunnet

fra arkivene i Moskva. Alle disse påstandene var selv sagt det rene sludder.

Det viser seg nå at det ikke eksisterte bare en hemmelig tilleggssprotokoll til avtalen. Takket være Volkogonovs innsats, ble det i går fremlagt en hel rekke ukjente tysk-russiske dokumenter. Siste gang disse papirene ble gransket av kommunistlederne i Moskva var i 1987, altså mens man fortsatt påsto at dokumentene ikke fantes. Det er også klart at den mangeårige utenriksminister Andrej Gromyko kjente hele innholdet i den famøse tysk-sovjetiske traktaten. Han leste alle papirene i 1975.

På pressekonferansen i går

trakk Volkogonov særlig frem et dokument undertegnet 10. januar 1941, mindre enn et halvt år før Tyskland angrep Sovjetunionen. I denne avtalen forpliktet Stalin seg til å betale Hitler en større pengesum som takk for at han fikk lov til å okkupere hele Litauen. Ingen har hittil hatt anelse om at Stalin noen sinne åpnet lommeboken for å få tillatelse til å hærta andre land. Pengene fra Stalin var antakelig tenkt brukt til å styrke den tyske krigsinnsatsen på Østfronten.

Dette byttet

Under arbeidet med å finne alle dokumentene tilknyttet

ikke-angrepsavtalen, fant man i arkivene nok et kart der Tyskland og Sovjet hadde trukket opp nye grenselinjer i Europa. Kartet, med Stalins signatur, ble i går vist frem på russisk fjernsyn. Aleksander Jakovlev, en av Mikhail Gorbatsjovs nærmeste medarbeidere, fortalte i går at alle dokumenter om kort tid kommer til å bli offentliggjort.

En representant for Litauen kommenterte offentligjøringen av dokumentene på denne måten: – Alle disse papirene bekrefter det vi alltid har visst. Det hele dreiet seg om to tyver som kom sammen for å dele byttet.